

॥ ५४ ॥ ५५ ॥ ५६ ॥ ५७ ॥ ५८ ॥ ५९ ॥ ६० ॥ इति अनुशासनपर्वणि नैलकंठीये भारतभाष्यदीपे चतुश्चत्वारिंशदधिकशततमोऽध्यायः ॥ १४४ ॥ ॥ ५४ ॥ किमिति ॥ १ ॥ २ ॥ नैत्यकानि नित्यदेयानि
यः कश्चिन्निरयात्तस्मात्समुत्तरतिकर्हिचित् ॥ मानुष्यं लभते चापि हीनायुस्तत्र जायते ॥ ५४ ॥ पापेन कर्मणा देवि बद्धो हिंसारतिर्नरः ॥ अप्रियः सर्वभूतानां ही
नायुरूपजायते ॥ ५५ ॥ यस्तु शुक्लाभिजातीयः प्राणिघातविवर्जकः ॥ निक्षिप्तशस्त्रो निर्दोहो न हिंसति कदाचन ॥ ५६ ॥ न घातयति नो हंति घ्नन्तं नैवानुमोदते ॥
सर्वभूतेषु सस्नेहो यथात्मनितथापरे ॥ ५७ ॥ ईदृशः पुरुषोत्कर्षो देवि देवत्वमश्नुते ॥ उपपन्नान् सुखान् भोगानुपाश्नाति मुदायुतः ॥ ५८ ॥ अथ चेन्मानुषे लोके कदा
चिदुपपद्यते ॥ तत्र दीर्घायु रत्यन्नः स नरः सुखमेधते ॥ ५९ ॥ एष दीर्घायुषां मार्गः सुवृत्तानां सुकर्मिणां ॥ प्राणिहिंसा विमोक्षेण ब्रह्मणा समुदीरितः ॥ ६० ॥
इति श्रीमहाभारते अनुशासनपर्वणि आनुशास० दानधर्मे उमामहेश्वरसंवादे चतुश्चत्वारिंशदधिकशततमोऽध्यायः ॥ १४४ ॥ ॥ ५४ ॥ ॥ ५४ ॥
उमोवाच किंशीलः किं समाचारः पुरुषः कैश्च कर्मभिः ॥ स्वर्गं समभिपद्येत संप्रदानेन केन वा ॥ १ ॥ महेश्वर उवाच दाता ब्राह्मणसत्कर्ता दीनार्तरूप
णादिषु ॥ भक्ष्यभोज्यान्नपानानां वाससांच प्रदायकः ॥ २ ॥ प्रतिश्रयान्सभाः कूपान्प्रपाः पुष्करिणीस्तथा ॥ नैत्यकानि च सर्वाणि किमिच्छुः कमतीव च ॥ ३ ॥
आसनं शयनं यानं गृहं रत्नं धनं तथा ॥ सस्यजातानि सर्वाणि गाः क्षेत्राण्यथ योषितः ॥ ४ ॥ सुप्रतीतमनानित्यं यः प्रयच्छति मानवः ॥ एवं भूतो नरो देवि देवलो
के भिजायते ॥ ५ ॥ तत्रोष्य सुचिरं कालं भुक्त्वा भोगाननुत्तमान् ॥ सहाप्सरोभिर्मुदितो रमते नन्दनादिषु ॥ ६ ॥ तस्मात्स्वर्गाद्भ्युतो लोकान्मानुषेषु प्रजायते ॥ म
हाभोगकुले देवि धनधान्यसमन्वितः ॥ ७ ॥ तत्र कामगुणैः सर्वैः समुपेतो मुदायुतः ॥ महाभोगो महाकोशो धनी भवति मानवः ॥ ८ ॥ एते देवि महाभागाः प्राणि
नो दानशीलिनः ॥ ब्रह्मणा वै पुरा प्रोक्ताः सर्वस्य प्रियदर्शनाः ॥ ९ ॥ अपरे मानवा देवि प्रदानरूपणाद्विजैः ॥ याचितान् प्रयच्छन्ति विद्यमानेऽप्यबुद्धयः ॥ १० ॥
दीनांधरूपणान्दृष्ट्वा भिक्षुकानतिथीनपि ॥ याच्यमानानि वर्तते जिह्वालोभसमन्विताः ॥ ११ ॥ न धनानि न वासां सिन भोगान्न च कंचनं ॥ न गावो नान्न वि
कृतिं प्रयच्छन्ति कदाचन ॥ १२ ॥ अप्रवृत्ताश्च ये लुब्धानास्ति का दानवर्जिताः ॥ एवं भूतानरा देवि निरयं यांत्यबुद्धयः ॥ १३ ॥ ते वै मनुष्यतां यांतियदा कालस्य पर्य
यात् ॥ धनरिक्ते कुले जन्म लभन्ते स्वल्पबुद्धयः ॥ १४ ॥ क्षुत्पिपासापरीताश्च सर्वलोकबहिष्कृताः ॥ निराशाः सर्वभोगेभ्यो जीवंत्यधर्मजीविकां ॥ १५ ॥

किमिच्छसीति पृष्ट्वा यदीप्सितं दीयते तत्किमिच्छकं ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ अतिथी नृदृष्ट्वा तैर्याच्यमानाः संतो निवर्त्तन्ते न प्रयच्छन्ति ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥